

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XIV.

V Celovcu, 10. malega srpana 1895.

Štev. 19.

Vabilo.

Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem

napravi

javen shod

v nedeljo dné 14. mal. srpana t. l.

v gostilni

„pri Krajcarju“ na državni cesti blizo Tinj pod Slov. Šmihelom.

Začetek ob 1/2 4. uri popoldne.

Vspored:

1. Pozdrav predsednika.
2. Govor o političnem položaju.
3. Naše pereče šolsko vprašanje in važnost volitev.
4. Kdo je zakrivil propad kmetij in kako je mogoče kmetom zopet pomagati?
5. Razni nasveti.

Po zborovanju bode prosta zabava. — Ustop dovoljen je le udom in od njih povabljenim gostom. Slovenci! Udeležite se tega važnega shoda v prav obilnem številu!

Odbor.

Kaj bo z volilno preosnovo?

Koalicija je razbita, njena vlada je šla, potreba nove volilne postave je pa ostala. Išče se nova večina, in kedar se najde, bo njena prva naloga, da izdela nov, pravičnejši volilni red. Ko bi se posrečilo, ponoviti staro desnico, zdi se nam, da bi tiste ne bilo težko, porazumeti se med seboj gledé volilne pravice in nje razdelitve. Čehi in Poljaki, Rusini, Slovenci in Hrvatje so večinoma kmetijski narodi, to je, večina ljudstva pri teh narodih živi od kmetovanja. Pa tudi nemški konservativci državnega zbora so večinoma od kmetov voljeni. Razun poljske „žlahte“ (za katero bi se morala kaka posebna klobasa speči) bi se vse te v eno večino združene stranke dale zjediniti v tej misli, da je treba pred vsem kmetškemu stanu dati več

volilne pravice in moči. Kako so kmetovalci zstran volilne pravice prikrajšani nasproti mestjanom, trgovcem in graščakom, tega nam pač ni treba na novo pripovedovati, saj je znano vsem, ki se količkaj pečajo s politikom. In ravno iz tega izvira vse zlo, ker se je liberalnim mestjanom, trgovcem in graščakom dalo preveč, kmetom pa premalo poslancev. Naj bi bili kmetijski poslanci v večini, mi bi imeli že davno versko šolo, kajti kmet je veren mož in hoče svoje otroke po krščansko izrejene imeti, mi bi imeli boljše gozdno in boljše lovsko postavo, kmetom bi se bili davki znižali, za tuje pridelke bi se državne meje zaprle, ne skrbelo bi se samo za bogataše in visoke uradnike, ampak tudi za revno delavno ljudstvo. O vsem tem in še mnogih drugih potrebnih rečeh pa ni duha ne sluha, ker je kmetijskih poslancev v državnem zboru premalo in nič ne opravijo. To je največa napaka sedanjega, za liberalce urezanega volilnega reda; in če že hočejo to volilno postavo predelati, naj odpravijo vsaj njeno največo krivico, prikrajšanje kmetijskega stanú, brez tega je vsaka volilna preosnova piškava in ničvredna!

Kakšna pa naj bo tedaj volilna postava, da zadobita kmet in delavec več veljave v državi? V zadnjih mesecih smo brali mnogo nasvetov za novo volilno postavo, zato se nam morda ne bo zamerilo, ako nasvetujemo svoj lasten volilni predlog, katerega sicer ne bo pretresal volilni odsek državnega zbora, utegne ga pa čitati ta ali oni slovenski poslanec, in če v našem nasvetu kako dobro zrne najde, zna to misel pobrati in pred svojimi tovariši v razgovor spraviti. Naš volilni načrt je čisto priprost in toraj toliko lažje izpeljiv, ter se glasi:

I. Volilne kurije se vse odpravijo; volilna predpravica graščakov in kupčijskih zbornic preneha. jinja tudi razložek med mestnimi in kmetijskimi volilci.

II. Vsa država se razdeli v volilne okraje, katerih vsaki šteje od 60.000 do 70.000 stanovalcev brez ozira na to, ali so kmetovalci, ali mestjani, ali graščaki. Volilni okraji se sestavijo iz zemljepisno blizo skupaj ležečih sodnijskih okrajev, tako da volijo kmetovalci, mestjani in tržani skupaj enega poslanca za svojo dolino, z njimi volijo tudi v tem okraju stanujoči grajščaki. Vender veljajo sledeče določbe:

a) V deželah z mešanim prebivalstvom naj se volilni okraji tako sestavijo, da bo v enem in istem volilnem okraju kar mogoče le ena národnost zastopana. Pri sestavi takih národnostno enoličnih volilnih okrajev se še na geografično lego ni treba ozirati, kjer to ni lahko mogoče.

b) V velikih mestih, ki volijo po več poslancev, se predmestja ne smejo zvezati s sosednimi kmetijskimi občinami, ampak narediti se imajo volilni okraji iz samih mestjanov, samo zadnji okraj, ako za se ni zadosti velik, se priklapi sosednim kmetijskim občinam.

III. Volilno pravico ima vsak polnoletni možki, ki je Avstrijanec, ni v kazni in ne živi od miloščine. Volilna pravica pa ni enaka:

- a) samski možki, ki nimajo direktnega davka, imajo po en glas;
- b) oženjeni možki imajo po dva glasa;
- c) kdor plača vsaj 5 gl. direktnega cesarskega davka, ima tri glasove;
- d) kdor plača vsaj 20 gld. direktnega cesarskega (državnega) davka, ima štiri glase;
- e) kdor plača več ko 100 gld. direktnega cesarskega davka, ima pet glasov.

Vrline (prednosti) od nas nasvetovanega volilnega reda bi bile sledeče: 1. Delavci bi morali zadovoljni biti, ker bi dobili volilno pravico vsi brez razločka. 2. Da pa gospodarji na deželi in v mestih ne pridejo pod oblast puntarskih delavcev (socijalnih demokratov), skrbjeno je s tem, ker dobijo posestniki pomnoženo volilno pravico in sicer mali posestniki trojno, srednji četverno, veliki pa peterno. Oženjenim delavcem se dasta pa zato po dva glasa, ker so taki bolj trezni in mirni, in se zavolj svoje družine ne udeležujejo radi izgredov in štrajkov. 3. Glavna vrlina tega načrta pa je ta, da bi se odpravila prevaga graščakov in mestjanov. Ker je kmetov veliko več, bi se glasovi mestjanov in grofov med njimi čisto pozgubili. Na Koroškem imamo zdaj 9 poslancev za drž. zbor, in sicer imajo kmetje 4, mestjani 3, trgovci 1 in grajščaki 1. Ko bi pa grajščaki in kupčijska zbornica zgubili volilno pravico, in bi se dežela razdelila na devet volilnih okrajev, zmagali bi mestjani morda samo v tistem volilnem okraju, v katerem bi bil Celovec, pa še tam ni gotovo; vseh drugih osem okrajev pa bi kmetovalci v pest do-

Usmiljeni bratje v Nazaretu.

Nazaret! kako mило in ljubeznjivo doni to ime na krščansko uho. To je ime mesteca v Galileji, kjer se je pripravljalo zveličanje človeškega rodú, kjer je bivala sveta družina. Tam je uzrastla luč sveta, ki je zemljo napolnila z vero ljubezni. Da je krščanstvo res vera ljubezni, pričajo neštivilne dobrodnele naprave v vseh časih in po vseh deželah. To so žlahtne, lepo duhteče cvetlice, ki rastejo na njivi krščanske ljubezni do bližnjega. Taka cvetlica je pred 13 leti, namreč leta 1882., zrastla tudi v Nazaretu. Trije usmiljeni bratje so si takrat v Nazaretu najeli hišico in začeli zdraviti bolnike. Hkratu so bili obdani od bolnikov vseh ver in narodov, ki so pomoči prosili. Najeta hišica je bila kmalu pretesna. Bratje so kupili zunaj mesta nekaj zemljišča ter s pomočjo dobrotnikov sezidali lastno hišico. Kako skromna je ta stavba, vidimo iz tega, ker ima prostora samo za štiri brate in šest bolnikov. Skozi deset let je imela ta katoliška naselbina milosrčnosti veliko prestati od strani Judov, krivovercev in razkolnikov, pa tudi od strani turške vlade, ki zavodu dolgo ni hotela priznati pravice do obstanka. To se je naposled vender doseglo, in tako zdaj ni nobenega zadržka od posvetne oblasti, da se zavod svobodno in lepo razvije, ako bi bili le potrebni pripomočki pri rokah. Denarna pomoč pa zamore priti le iz Evrope, kajti to vsak vé, da v sveti deželi ni nič s pobiranjem miloščine; dežela je revna, zanemarjena; malo je tam katoličanov in še ti so sami podpore potrebni; mohamedan, jud, lutrovec ali razkolnik pa za katoliško

stvar ne bo nič dal. Na nas katoličanov v Evropi je tedaj, da to bolnišnico podpremo z milodari. Kakor smo rekli, ima bolnišnica prostora samo za šest bolnikov, zdaj ima na razpolaganje samo štiri postelje! Hiša se mora tedaj na vsak način razširiti, da bo zamogla sprejeti vsaj 20 do 30 bolnikov na krat. Predstojnik te Nazareške bolnišnice je č. g. P. Damijan Amschl, doma iz Cmureka na Štajerskem, brat Vetrinjskega župnika č. g. dr. Janeza Amschlana. On hodi zdaj po Evropi in prosi pomoči za svoj zavod. Kaj prijazno je bil sprejet v Rimu pri kardinalih Parochiu in Ledohovskem, potem pri nadškofih v Parizu in Sevilji, pa tudi pri knezoškofih v Gradcu, Celovcu in Mariboru. Ti visoki cerkveni dostojanstveniki so mu obljubili svojo pomoč. Pa taki gospodje ne morejo vsega sami dati, ker so upreženi na vse strani in morajo podpirati na stotine dobrodelnih naprav. Zato jim moramo tudi verniki na pomoč priti. Pomislite, verni Slovenci, kako lepo bo to, če bo v tistem kraju, kjer so živeli Jezus, Marija in Jožef, stala lepa, prostorna bolnišnica, v katero se bodo v imenu Jezusovem zastopnj sprejemali bolniki vseh narodov, Turki, Arabci, Grki, Armenci, Judi, Perzi, katoliški, pravoslavni in lutrovski Evropejci! Kristus je rekel: „Na tem bodo ljudje poznali, da ste moji učenci, ako se ljubite med seboj“. Naši katoliški usmiljeni bratje v Nazaretu bodo pa svojo ljubezen do bližnjega s tem pokazali, da bodo bolnike sprejemali, jih zdravili in jim stregli. Neverci in krivoverci bodo morali priznati, da je to prava vera, ki ima toliko usmiljenja in ljubezni do bližnjega. Odkar so usmiljeni bratje v Naza-

retu, so se že štirje razkolniki h katoliški veri spreobrnil, ker so pri bratih postrežbo in zdravje zadobili. V še večji meri bo rastle ugled katoliške cerkve med národi svete dežele, ako se Nazareška bolnišnica primerno razširi. Pamagajmo tudi mi Slovenci pri tem bogoljubnem delu, da se prikupimo ljubemu Jezusu, ki je 30 let v Nazaretu živel. Kakor je on potem čudeže delal in bolnikom zdravje delil, tako bomo tudi mi spomin na njegovo bivanje v Galileji s tem najbolje obhajali, ako pomagamo, da se bodo v naši katoliški Nazareški bolnišnici usmiljenih bratov zdravili bolniki!

Če bi pa kdo mislil, da bratje v Nazaretu do zdaj niso še mogli veliko dobrega storiti, ker so imeli v svoji hiši premalo prostora, bi se močno motil. Pomagali so si tako, da so sami okrog hodili in bolnike zdravili v njih hišah. Na tak način so v 12 letih zdravili deloma po hišah okrog, deloma v svoji bolnišnici skupaj 17.937 bolnikov. Med temj je bilo 6731 Turkov, 5258 razkolnikov (pravoslavnih), 3398 katoličanov, 1077 maronitov, 1069 katoliških Grkov, 341 protestantov, 33 koptov, 17 nevernikov in 13 Judov.

Še nekaj: kdor ima veselje za ta stan in je dovršil šest latinskih šol, ga bratje radi vzamejo in ga bodo dali na svoje stroške naprej študirati, da postane mašnik in zdravnik ali pa lekar (apotekar), pa v službi usmiljenih bratov.

Slednjič pristavimo, da je uredništvo „Mirovo“ rado pripravljeno, prejemati milodare za Nazareško bolnišnico usmiljenih bratov. Slovenci, ne prezrite tega opomina, kajti veliko bo vaše zasluženje in velika čast bo za vas, ako bo vaše ime zaslovelo po sveti deželi zaradi vaših milodarov za Nazareški

bili, in tako bi bilo tudi prav, saj je njih največ in tudi največ pridelajo in največ plačujejo.

Tako bi kmetovalci v veljavo in politično moč stopili vsaj v tistih deželah, ki se največ od kmetijstva živijo in kjer ni veliko tovarn in fužin. V velikih mestih pa, kjer je veliko obrtnije in mnogo delavcev, tam bi delavci na vrh prišli, in nič ne škoduje, ako tudi oni dobijo nekaj svojih poslancev. Gotovo pa bo v nekaterih večih mestih zmagala tudi meščanska (purgarska) stranka. Iz grajščakov pa bo marsikteri, ki je kmetom dober in pravičen, v zbornico voljen od kmetske stranke. Tako bodo v zboru vsi stanovi pravično zastopani.

Dopisi prijateljev.

(Kronski darovi za velikovsko šolo.) Namesto venca umrlemu rodoljubi Mihaelu Hanjnu darovali so njegovi prijatelji 40 kron, posojilnica v Šmihelu pri Pliberku namesto venca svojemu tajniku Mih. Hanjnu darovala 20 kron, župnik Fr. Petek v Grebinju 10 kron, vpok. župnik Janez Obalo v Brunsee na Štajerskem 4 kroge, neimenovan 2 kroni, na Malem Strmcu „pri Kocu“ na predvečer godu slovenskih apostolov sv. Cirila in Metoda zbrani slovenski bratje 40 kron, pri prvi volitvi krajn. šolsk. sveta v Selah so gosp. volilci darovali, in sicer: župan Janez Kelih, Fr. Robljek, Jožef Užnik, Filip Užnik, Valentin Užnik, Jože Oraže, Tomaž Olip, Janez Robljek, Matevž Kropivnik, Andrej Dovjak, Juri Hribernik, Valentin Juh, Fr. Oraže, Urban Mak, Andrej Olip, Jožef Užnik in Gregor Olip po 1 krono, gozdar Juri Fritz, krajni šolski načelnik Tomaž Ogriz in Primož Mlečnik po 2 kroni, Janez Dovjak in Jernej Koprivnik po 60 beličev, Urban Male, Matevž Užnik, Primož Božič in J. Pristovnik po 40 beličev in vesela družba posebej 1 krono 60 beličev, vrla rodovina Kupljenova v Črnomlju na Kranjskem daruje v čast godu sv. Cirila in Metoda 6 kron, hranilnica in posojilnica v Tinjah 10 kron, vesela družba pri Bužleji v Tinjski fari 6 kron 40 bel. Skupaj 165 kron 80 beličev. Vsem preserčna hvala. Živelci nasledniki!

Iz Št. Jakoba v Rožu. Dan sv. Rešnjega telesa smo prav praznično obhajali. Sicer neugodno vreme, je ta dan ravno dopoldne ostalo brez dežja, tako da se je velika procesija brez vsake ovire vršila. Udeleževala se je obhoda tudi naša požarna straža v čedni obleki z godbo, mnogoštevilni šolarji s svojimi učitelji in učiteljicami. Device so nosile lepo okinčane sveče ali stavnice, kakor se tu voščene sveče imenujejo. Dve deklici ste nosili pred Najsvetejšim krasno okinčan košek poln cvetic, ktere so gredé po potu trosile. Čudno se nam je zdelo, da se naši sosedji Podgorjanci niso udeležili, kakor je bila od nekdanj navada, tem bolj, ker naš župnik tudi tam opravljajo Božjo službo in ker so Št. Jakopčani še vsako leto hodili v Podgorjance k procesiji, ki se tam vrši še le na lepo nedeljo. Še bolj čudno pa je njih postopanje, in vsak človek poreče, da je to očitno zaničevanje materne besede. Trdi se, da je bil že v nedeljo popred na vse zgodaj pribit na vratih „Befehl“ načelnika nemške požarne straže v Podgorjah, naj grede vsi se udeležiti procesije v Svečah, kar popred ni bila navada. Svoji k svojim, nemška požarna straža in slovenski stražniki! Kaki možakarji in modrijani pa so nekteri Podgorjski mogočnejši, smo že videli pri zidanju šole, smo videli v katerem stanju so šli k milostljivemu knezoškofu pred enim letom prositi za lastnega duhovnika, in vidimo sedaj, kako so cela desetletja servitutno goro delili in denar ven metal, in nameravali razdeliti občinske pašnike. Gre namreč govoric, da so mogočnejši samo za sebe skrbeli, veliko večino posestnikov pa, zlasti malih, prav po mačehno omislili. Kakor se stari spominjajo, so dobivali drva iz gosposke gore samo taki posestniki, ki lastne gore niso toliko ali nič imeli, iz tega sledi pa, da bi morali ravno taki posestniki pri delitvi naj-

samostan usmiljenih bratov. Takega národa Bog ne bo zavrgel, ampak ga blagoslovil in pred mnogimi drugimi rodovi počastil.

Smešničar.

Mati: „Jože, jaz sem ti rekla, da prihrani kolač za jutri, ti si ga pa že danes pojedel!“

Jože: „V šoli smo se pa učili: kar danes lahko storiš, ne odlašaj na jutri.“

Žena: „Zakaj pa ne greš k procesiji?“

Mož (v krčmi): „Moj oče so zmirom rekli, da ne smem preveč »okoli« hoditi.“

Stotnik: „Ali znaš plavati?“

Novinec: „Znam.“

Stotnik: „Kje si se pa naučil?“

Novinec: „V vodi.“

Gospa: „Ko sem te v službo vzela, si rekla, da si že doma kuhala; zdaj pa vidim, da nič ne znaš.“

Dekla: „Kuhala sem res, pa le za prešiče.“

Učitelj: „Danes si pa nalogo dobro naredil. Povej po pravici, ali ti ni tvoj starejši brat pomagal?“

Solar: „On mi ni pomagal, ampak je nalogo čisto sam naredil.“

več dobiti. Čuje se, da se to ni zgodilo in da je vsa razdelitev ustavljena, ki že čez 15 let trpi in ktera je že toliko tisoč goldinarjev požrla. Pa kaj je za modrijane stara navada? Liberalce pravi: vse za sebe, za bližnjega pa nič! — Duhovnja v Podgorjah je lepo zidana, znotranja oprava pa še ni gotova, samo mizarska dela so končana. Zadržuje dogotavljenje zidarski mojster, ki ima vse čez, ki pa ne biva pri nas, ampak v dolenjih krajih blizo Kaple in doslej ne pošlje delavcev, da bi zidovje ometali in stene pobelili pred sv. Rešnjim telesom. — Pogorelo je dan pred sv. Reš. telesom pri Znidarju v Svetnah blizo svete Uršule hiša in skedenj, mnogo sena in mecesnovih dil. Posestnik je bil zavarovan. Rešili so hišno opravo in živino. Bližnji sosedji so bili v veliki nevarnosti, sreča je, da je dopoldne dežilo in da strehe niso bile suhe. Ogenj je nastal po neumnosti sedemletne deklice, ki je hotela si nekaj jedi pogreti in je s prejo zanetila in goreči plamen na kopec preje vrgla. Matere doma ni bilo, samo nekoliko starejši fant je bil ž njo v hiši; ker se je ogenj razširil, sta se oba prestrašila, vse za seboj zaprla in zbežala. Ko so zapazili sosedji ogenj v strehi, so mislili, da so otroci v hiši zaprti in stari Dobernik, jeden bližnjih sosedov, je moral vrata ulomiti, da so v izbo in do shramb prišli in bi rešili otroka, ki sta nevidé pobegnila. Zvon pri sv. Uršuli in hitro potem tudi v Št. Jakopu je naznanjeval nesrečo, tako da so bili požarni brambovci, posebno njih načelnik in župan Vidman, z veliko brigalnico več ko pol ure hoda po najgrših potih kmalu na licu pogorišča. Pri tej priložnosti se je pokazalo, da bode treba omisliti za veliko in raztreseno vas Svetne posebno brigalnico, ki bi se hranila sred vasi na primer pri Doberniku. Možaki, posestniki, podajte si roke, združite se, pristopite v bolj obilnej meri k požarni brambi, ki naj napravi prošnjo na deželni odbor za podporo. Krajevne razmere zahtevajo posebno brigalnico za Svetne ali Podkraj. Na delo toraj, ne mečkajte! — Dosle so naše letine v naših krajih še dovolj dobre, ozimina, rž in pšenica obetata dobrega pridelka, detelje in travniki so kaj lepo zaraščeni. Menj ugodno stoji jaro sejanje. Sadjá ne bode toliko kakor lani, jabelka so kaj malu sadú nastavile, več obetajo hruške, češplje in v krajih tudi orehi in aprikoze. Škoda, da je češpljev sad skoro na pol zgorel. Kaj veselo je gledati, kako naši Rožani posebno v krajih, kjer drevje ne pozebe, sadno drevje zasajajo. Po lazih, rebrih in ob potih je že zelo zasajeno, tako da bodo v Rožu imeli s časom kaj mnogo in sicer zlahtnega in tudi za mošt pripravnega sadja. Marsikteri posestnik že šteje cele stotine sadnih dreves. Le škoda, da nam po zimi zajci kaj mnogo škode napravljajo, čeravno vsi mlado drevje s slamo obvijemo. Najemnik našega lova nam še deseti del prave škode ne povrne. Bodoče se bomo vsi porazumeli in bolj odločno pravo odškodnino zahtevali. Razven požara imeli smo isti dan tudi točo, ki se je k sreči naj več po gorah vsipala, posebno na Rudečici je bilo vse belo. Žalibog da je zadela tudi nekaj posestnikov in jim naredila na žitu mnogo škode. Najbolj prizadeti so posestniki na Hodnini in Čemernici, pa tudi na Lazih Št. Jakopske fare.

Iz Št. Ruperta pri Velikovcu. (God sv. Cirila in Metoda se je pri nas prav spodobno obhajal. Na predvečer so napravili naši vrli kmetje mogočen kres pri Mrzli vodi in so z možnarji streljali. Na god pa je bila sv. maša z blagoslovom za vse ude in dobrotnike prekornostne naše šolske družbe. Naj bi sv. slovenska brata naši šoli sprosilá prav mnogo dobrotnikov!

Iz Št. Štefana pri Velikovcu. (Sijajen shod.) Javni shod katoliškega političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem se je dne 10. rožnika t. l. pri nas sijajno vršil. Iz prijazne in prostorne Mežnarjeve gostilne vihrali ste cesarska in slovenska zastava. Iz cele zgornje velikovške okolice se je zbralo blizo 200 udeležencev, med njimi tudi naš novi vojberski župan g. Jerh. Tudi iz bližnjega Velikoveca prišlo je nekaj poslušalcev, ki so z zanimanjem poslušali govore naših govornikov. Gospod deželni poslanec Franc Muri je brzojavno pozdravil zborovanje. Na podlagi spremenjenih društvenih pravil od predsedništva pooblaščen predsednik g. France Treiber, župnik v Št. Rupertu, otvori ob 4. uri zborovanje. Najpoprej se spominja sijajnega shoda družbe sv. Cirila in Metoda, ki se je lani ravno tukaj vršil. Letos se je pa sklical politični shod, ker je potreba tako nanesla. Dosedajno ministerstvo je odstopilo: vsled neznosnih razmer v državnem zboru, bomo brž ko ne še letos imeli nove volitve za državni zbor; treba se bode torej pripraviti. Naš glavni nasprotnik je liberalizem, to je bilo jedro govorov obeh sledečih govornikov. Gospod Kandut, slavnoznani ljudski govornik, označi škodljivost liberalizma iz političnega stališča. Ministerstvo Windischgrätz obljubilo je pravičnost, nov denar in volilno reformo. Mi Slovenci od tega ministerstva skoraj nič nismo dosegli, to pa zaradi tega, ker so imeli liberalci v njem pre-

več moči. Liberalci služijo vedno istem načelu: „meni vse, drugim pa nič“. Ko se je pa ministerstvo za to izreklo, da se tudi Slovincem neka drobčina dá, da dobijo slovenske latinske šole v Celju na Štajerskem, tedaj so bili liberalci vsi po koncu in ministerstvo je moralo odstopiti. Zdaj smo dobili same uradnike za ministre, ki hočejo samo postave se držati. To je prav, saj tudi mi Slovenci od nekdanj samo to zahtevamo, da se postave izvršijo, posebno, da se izvrši § 19. Veter se je zdaj zasukal, nemški liberalci zgubljajo veljavo. Sam svitli cesar so izrekli nemškemu liberalnemu poslancu Promberju svojo nevoljo, ker so liberalci zavoljo take malenkosti razbili dosedajno vlado, prijazno pa so nagovorili slovanska poslanca Herold-a in Bijankinija. Da dosežemo svoje pravice in da postanemo gospodarji na lastnih tleh, v ta namen združujemo se posebno pri volitvah. Naš rojak g. Podgorec je potem v eno uro trajajočem izvrstnem govoru osvetil pogubonosni liberalizem iz gospodarskega stališča. Najboljši izmed dosedanjih ministrov je bil grof Falkenhayn, poljedelski minister. Ta je bil pravi prijatelj kmetov. Predlagal je ustanovo kmetskih zadrug, ktere bi poleg drugih svojih poslov tudi žito, seno itd. državi prodajale. Tako bi dobiček ostal kmetom, kterega zdaj prekupei imajo. Ali liberalci so nasprotovali, češ, to ne gre, da bi veliki posestniki z majhnimi skupaj v eni zadrugi sedeli. Velika krivica je tudi dosedanja domovinska postava, pri kteri mora ljudi, ki so celo svoje življenje na tujem se klatili, ko za delo nesposobni ali bolni postanejo, občina rediti. Predlagala se je nova domovinska postava, po kteri pridobi vsakdo, ki je 10 let v enem kraju bil, tam domovinsko pravico. Ali precej so mesta napravile shod in se izrekle zoper tako premembo domovinske postave. Bogatim tovarnarjem v mestih je po volji, ako je kruh in meso prav po ceni, ker tedaj so delavci cenejši in tovarnarjem več dobička ostane. Ali kmetu je to v škodo, ako živina in žito nima cene. Katoliški poslanci so se odločno temu nasproti postavili, da se odpre Rumunska meja, ker bi sicer živina ceno zgubila in kmetje bi ne mogli potem davke plačevati. Premoženje cele naše države je vredno 27.000 milijonov goldinarjev, od te svôte pa je že zdaj celih 13.000 milijonov goldinarjev v rokah bogatašev. Da se je desetina odpravila, je prav, ali vendar imela je tista stara postava svoje dobre strani. Kmet ni smel tako lahko prodati svoje posestvo, njemu se ni smelo nalagati preveliko davkov, tako da je mogel obstati na svojem posestvu. Poprej se žito ni uvažalo, ker ni bilo še parobrodov, zdaj cele ladije žita pridejo iz Amerike. Pa tudi živina ne bo ceno obdržala, ker so zdaj začeli v posebnih ladijah meso uvažati celo iz Avstralije. Tako mora tedaj kmet popolnoma priti na kant. Pa kaj je tudi liberalcem za kmeta mar? Gospod državni poslanec Peitler pripovedoval je, kaj so mu liberalci na Dunaju rekli: „S kmeti že tako nič ni, ako vsi kmetje poginejo, potem bomo bogataši njihova posestva pokupili in bomo z delavci jih obdelovali. Do tega zna tudi priti, ker liberalcem nese 13.000 milijonov veliko obresti, s tem lahko pokupijo kmečka posestva. Liberalci ne poznajo krščanske ljubezni. Kmet ne more več obresti plačevati, saj mu polje ne nese 5 odstotkov, ves obupan udá se pijančevanju. Na Koroškem morajo kmetje za svoje dolgove 8 milijonov goldinarjev obresti plačevati. Dohodkov pa imajo samo tri milijone goldinarjev, odkod tedaj vzeti ostalih 5 milijonov? Kmetje morajo tedaj nove dolgove na svoja posestva narediti. Bivši liberalni minister pa se je predrznil trditi: „Ljudje imajo denarja, ali denar je skrit, tedaj je treba še več davkov naložiti. No, kje pa tiči tisto bogastvo? Pred 30 leti je bilo 1/3 več živine ko zdaj, tako je blagostanje nazadovalo. Koliko stroškov ima dežela za reveže, število revežev pa še vedno narašča, ker delavci in posli ves zaslužek zapravijo, češ, kaj bom štedil, na stare dni mora me tako občina rediti. Zdaj zidajo v Celovcu še deželno bolnišnico, ki bo stala 600.000 goldinarjev. Potem podpirajo še nove šolske stavbe z mnogim denarjem. Govornik pojasni še novo postavo o deželni hipotečni banki in označi naše stališče gledé liberalnega predloga o volilni reformi v koroškem deželnem zboru. Na Dunaju se je zbudilo krščansko ljudstvo. Skrbimo za to, konča govornik med splošnim odobravanjem, da pošljemo krščanske može v postavodajalne zbere, bodimo pa tudi sami pridni. Le tedaj je nam upati boljših časov! Na predlog g. predsednika so poslušalci nadarjenemu rojaku-govorniku, ki je celi naši okolici v čast, v priznanje in zahvalo za njegov izvrstni govor zaklicali trikratni navdušeni „živio“. Že proti koncu govora g. Podgorca približala se je silna nevihta, ki je čedalje bolj pretila. Vsled tega je moral predsednik svoj namenjeni govor o volitvah skrócić samo na nektere opazke. Priporočal je, naj se v polnem številu vdeležé vsake volitve, sosebno, naj izvolijo pri prvotnih volitvah za deželni in državni

Na Štajerskem. Stolni kanonik dr. Križanič so spisali knjigo, v kateri so popisali življenje in delovanje rajnega st. dekana msgr. Fr. Kosarja. — V Vojniku so ustanovili tamburaški zbor. — Pri Raču sta utonila dva šolarja. — V novem jezeru v Podbrezju pri Mariboru je kot prva žrtva utonil neki deček. — Ljutomersko politično društvo napravi javen shod dné 14. t. m. Govorili bodo dr. Dečko, dr. Rosina, Dragotin Hribar in Karba. — V Št. Jerneju pri Poličanah sta pogorela Hajdnik in Sovič. — Strela je užgala viničarijo g. župnika pri Št. Lovrencu v Halozah.

Na Primorskem. Isterska vinarska zadruga se krepko giblje. Naredila je svojo pivnico v narodopisni razstavi v Pragi ter dela dobro kupčijo. Po končani razstavi bo napravila v Pragi svojo gostilnico in ravno tako na Dunaju, v dveh krajih na Koroškem in morda še kje drugje. (Morda bi kazalo v Lincu in Steyru, kajti v gorenji Avstriji ne raste več vino, ljudje so pa premožni.) — Plače se bodo zvišale občinskim uradnikom v Trstu. — Ravno tam mislijo zidati novo norišnico. — Lepo zmago so dosegli Slovenci v Gorici: po dolgem boju so dognali, da dobijo v mestu slovensko šolo. Upravno sodišče na Dunaju je dné 26. rožnika zavrglo pritožbo goriškega magistrata, in tako je tisti primoran, ustanoviti slovensko šolo, kakor je razsodilo učno ministerstvo. Slava! Iz tega zopet vidimo, da se dá vse doseči, ako se le odločno tirja to, kar nam po pravici gre.

Sprejem v knezoškof. semenišče „Marianum“.

Oni, ki želijo biti sprejeti v knezoškof. semenišče „Marianum“, naj prosijo za to najdalje do 16. mal. srpana.

Prošnje naj pošljejo po svojem župniku na semeniško predstojništvo (velikovške ulice št. 18.) in tu se morajo tudi do tega časa (16. mal. srpana) osebno predstaviti.

Prošnje se morajo napraviti na visokočastiti knezoškof. ordinarijat v Celovcu, in sicer se mora jim pridejati:

1. krstni list;
2. zadnje spričevalo ljudske šole;
3. spričevalo, da so se dotičnemu stavile kože (osepnice) in da je zdrav;
4. izjava očeta ali varuha, da želi, da postane sin ali varovanec duhovnik in da plača za njega vsako leto 150 goldinarjev;
5. če bi pa kdo ne mogel toliko plačati, se mora pridejati tudi natančni izkaz premoženja (Vermögens-Ausweis) in še povedati, koliko zamore plačati.

Gojenci, ki želijo stopiti v I. gimnazijalni razred, morajo z dobrim vspehom napraviti sprejemno skušnjo. Vpisovanja se za take začnejo na gimnaziji 14. in skušnje 15. mal. srpana.

V semenišče „Marianum“ se sledeči sprejmejo:

1. ki so zakonskega rodú, kakor to hoče sveti tridentinski cerkveni zbor;
2. ki spadajo v krško škofijo, so tukaj rojeni ali imajo domovinsko pravico, ali da so se njih starši tukaj naselili ali imajo tukaj službo;
3. so najmanj 10 in ne več ko 13 let stari;
4. ki so telesno popolnoma zdravi, posebno morajo imeti zdrave prsi;
5. ki niso npravno sprideni, ki so pobožni in imajo tudi zmožnost za študije;
6. ki imajo voljo postati duhovniki, in delovati potem v krški škofiji;
7. kateri prosijo za sprejem, ob enem tudi obljubijo, da se hočejo naredbam in hišnemu redu popolnoma podvreči;
8. vsak sprejeti gojenec naj prinese seboj:
 - a) dvojno obleko, in sicer: klobuk, ovratnik, naprsnik, hlače, suknjo in najmanj dvojne čevlje. Cela obleka mora biti črna in suknja do kolen;
 - b) pet sraje, pet spodnjih hlač, šestero nogovic, šest robcev za v žep, štiri rjuhe, najmanj tri prtice za mizo, žlico, nož in vilice, najmanj tri brisalke in ene kopalne hlače.

V Celovcu, 31. vel. travna 1894.

Predstojništvo semenišča „Marianum“.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Nove maše bodo darovali naslednje dni sledeči č. g. g.: Dné 21. mal srpana č. g. Fr. Tutel pri Mariji Pomagaj v Kotarčah; dné 28. mal. srp. č. g. J. Trunk v Blačah; č. g. Miros. Malgaj v Prevaljah; č. g. Val. Weiss in č. g. Valent. Schüttelkopf v Kapli pri Dravi; č. g. Janez Unterluggauer v Lesniku (Liesing) v Lesni dolini; dné 4. vel. srpana č. g. Florijan Kramar v Škofičah pri Vrbskem jezeru.

Zahvala.

Podpisani si štejem v dolžnost, da se tem potom najtopleje zahvaljujem vsem prijateljem in znanecem, kateri so dné 22. t. m. v tako ogromnem številu mojega nepozabljivega zeta Mihaela Hanina k zadnjemu počitku spremili. — Zahvaljujem se gospodom zastopnikom občinskega in posojilničnega odbora ter pevskega društvu Gorotanu; posebno pa se zahvaljujem prečastiti duhovščini, imenoma gosp. dekantu dr. Sommerju iz Pliberka, gg. župnikom J. Škerbincu iz Vogerč, V. Šumahu iz Šmihela, A. Gabronu iz Skočidola, Franc Lencu iz Železne Kaple, Jak. Kindelmanu iz Črne, gosp. kanoniku Holecu iz Velikovca ter gosp. kaplanu Rozmanu iz Spodnjega Dravograda in Česky-ju iz Šmihela. Posebej se še zahvaljujem gosp. župniku Šumahu za ginjivo nagrobnico in za vse dobrote, katere so mu med boleznijo pokazali.

V Šmihelu v Podjurski dolini, dné 25. rožnika 1895.

Sim. Klokar, župan.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Št. Šteben in okolico v Ziljski dolini bode imela v nedeljo dné 14. mal. srpana 1895 ob 1/2. uri popoldne v gostilni pri Kajšlerju v Št. Pavlu svoj **letni občni zbor** s sledečim sporedom: 1. Pozdrav načelnikov; 2. razni govori; 3. petje; 4. volitev odbora; 5. vpisovanje udov in pobiranje letnih doneskov; 6. prosta zabava. Prijazno vabi vse Slovence in Slovenke k obilni udeležbi **odbor.**

Za po potresu poškodovane kranjske siromake je slovenski pomožni odbor v Celovcu prejel sledeča darila, ktera so mu poslali čast. gospodje: puškar J. Sodja v Borovljah 1 gld., farni upravitelj Jan. Varmut v Gorjah 1 gld., občina Bistrica pri Pliberku nam je poslala zbirko 57 gld. 19 kr. in občina Globasnica pa 41 gld. 76 kr. V Kotmarivesi so darovali: Jožef Schwarz 1 gld., Janez Štih 1 gld., Matija Prosekar 1 gld., Miha Pak 50 kr., Jožef Modrič 50 kr., Valentin Modrič 20 kr., Peter Jakopič 30 kr., požarni brambovci kotmaroveški 2 gld. 50 kr., vpok. župnik Janez Obalo v Brunnee na Štajerskem 2 gld. Skupaj 109 gld. 95 kr. Prištevši temu znesku v 17. šte. „Mira“ izkazano svôto 746 gld. 70 kr., znaša do zdaj v ta namen nabrana zbirka 856 gld. 65 kr.

Vsem bodi na tem mestu izrečena presrečna zahvala. Iskreno prosimo vse Slovence za milodare v podporo siromašnim našim sorodnim kranjskim bratom!

Pomožni odbor.

Loterijske srečke od 6. mal. srpana.

Trst	23	57	68	35	24
Linc	29	61	73	76	68

Tržne cene v Celovcu.

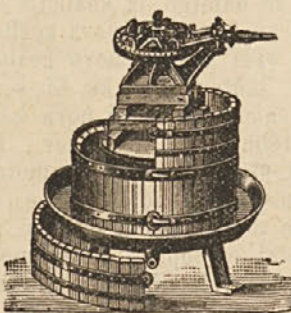
Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	4	55	5	70
rž	3	50	4	40
ječmen	3	35	4	20
oves	2	45	3	—
hejda	3	40	4	25
turšica (sirk)	4	40	5	50
pšeno	8	—	10	—
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	—	—	—	—
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 1 gld. 80 kr. do 2 gld. 10 kr. kisló 1 gld. 90 kr. do 1 gld. 90 kr., slama po 1 gld. 20 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 67 do 70 kr. kila, maslo in puter po 96 do 110 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 35 do 37 gld. stari cent.

Sadjarjem! Stiskalnice za sadje in grozdje

po najnovejšem, izbornem načrtu, izviren izdelek s stanovitim dvojnimi pritiskom, ktere moč se dá poljubno uravnati. Jamčimo, da naša stiskalnica za 20 odstotkov več dela stori, ko vsaka druga.

Sadni in grozdni mlini, stroji za robkanje grozdja, popolne priprave za izdelovanje mošta, stoječe in premakljive, mlini in stiskalnice za presanje raznih jagod in pridobivanje sladkih sokov, sušilnice za sadje in prikuho, najnovejše, patentirane brizgalnice za grozdje in zelišča, „sifonije“ imenovane, ki se same gonijo, izdeljuje kot posebnost tvrdka

PH. MAYFARTH in dr.

C. kr. izključlj. privilegirana

tovarna za kmetijske stroje, livarna železa in fužina na par,
Dunaj, II. Taborstrasse 76.

Ceniki z mnogimi pohvalnimi pismi se delijo zastoj. — Zastopniki in prekupci strojev se sprejemajo.

➡ Sviri se pred ponarejenimi izdelki. ➡

Tovarna za izdelovanje

Wietersdorfer-Portland in Roman-cementa F. Knoch-a in dr. v Celovcu

priporoča svoj izborni cement, ki je še bolj trden, gost in trgoporen, kakor to zahteva avstrijsko inženirsko in stavbarško društvo od najboljših vrst tega blaga.

Zaloge na Koroškem:

Amand Prosen v Celovcu, kosarske ulice št. 24;
Julij Sommeregger v Beljaku, Italijanske ulice;
Janez Knaus v Št. Vidu na Glini;
J. M. Offner v Wolfsbergu.

Spričevala (zahvale) in ceniki gratis in franco.

Učenca

kmetskega in slovenskega rodú, ki pa tudi nemško zna in je ljudsko šolo dovršil, sprejme takoj

Peter Merlin,

trgovec v Celovcu.

Pristna ÖLZ-ova kava

je od dné do dné bolj priljubljena, ker stori kavo zdravo, okusno, tečno in redilno.

Dobi se v vseh prodajalnicah za tržaško blago.

Služba organista in cerkovnika

na Rudi se takoj oddá. Dohodkov z vsem blizu 100 gld. Ponudbe naj se pošljejo cerkvenemu predstojništvu na Rudi, pošta Ruden na Koroškem.

Gostilnica

s pekarijo in tobačno prodajalnico, z lepim vrtom, kletjo (hramom) in hlevom je na prodaj. Hiša je čisto nova in stoji pri cesti v Spodnjem Dobju pri Blaškem jezeru. Več pové J. Melher, trgovski pomočnik pri g. Červenki v Celovcu.

Obrazne slike (portrète)

v oljnatih barvah in vsaki velikosti izdeljuje udano podpisani natančno po vsakršni fotografiji. Take slike se lepo podajo v okvirih kot olepšava izb in so pripravne kot darila za poroke, godove, rojstvene dni in druge prilike.

Za rajnimi so najlepši in večer spomin.

Slike se naredijo po fotografijah tudi, če so tiste že nekoliko obledele, in celo po takih, kjer je več oseb skupaj fotografiranih. Fotografije se nepoškodovane vrnejo. — Za dobro podobnost (sličnost) se jamči. Tudi slikam podobe svetnikov v vsakršni velikosti.

M. Ogerčnik v Celovcu,
kolodvorske ulice (Bahnhofstrasse) šte. 35.

Posestvo

ob Vrbskem jezeru, v lepi legi, vse v dobrem stanu, se prodá s pohištvom vred, kdor plača 170 gld., za vsako oralo. Posredovalci (mešetarji) so izključeni. Več pové posestnik v Celovcu, Kanalgasse št. 16.